

ŞİKAYET NO : 02.2013/265

KARAR NO : 2013/104

TAVSİYE KARARI

ŞİKAYETÇİ _____ :..... ..

ŞİKAYET EDİLEN İDARE _____ :Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü
Yunusemre Kampüsü
Tepebaşı/ESKİŞEHİR

ŞİKAYETİN KONUSU _____ :Türk Dili dersinden muafiyet talebinin
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Dekanlığı Merkez Büro Yöneticiliğince
reddedilmesine ilişkin idari işlemin iptal
edilmesi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ _____ : 24/6/2013

KARAR TARİHİ _____ : 23/12/2013

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1) Şikayet başvurusu, Kurumumuz elektronik başvuru sistemi aracılığıyla 24/6/2013 tarihinde yapılmıştır. Şikâyetçinin, Kuruma müracaatı üzerine yapılan inceleme ve araştırma sonucu ilgili Kamu Denetçisi 02.2013/265 şikayet sayılı dosya üzerinden Kamu Başdenetçisine sunduğu önerisinde, 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a ve 46/1 maddeleri ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin kabul edilerek ilgili İdareye tavsiyede bulunulması gerektiğini belirtmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetin Konusu, Hukuki Sebepler ve İstem Özeti

3) Şikâyetin konusu, şikâyetçinin **Türk Dili dersinden muaf tutulma talebinin** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanlığı Merkez Büro Yöneticiliğince *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin* 13 üncü

maddesi gerekçe gösterilerek reddedilmesine ilişkin idari işlemin iptal edilmesi ve 28/7/2013 tarihinde gerçekleştirilecek olan tek ders sınavına katılımının sağlanması talebine ilişkindir.

HUKUKİ DAYANAKLAR		
İlgili Mevzuat	Resmi Gazete	
	Tarihi	Sayısı
1982 Anayasasının 2 nci 5 inci maddeleri	9/11/1982	17863 (mükerrer)
2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu	6/11/1981	17506 (mükerrer)
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliği	21/3/1994	21881
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	17/2/2009	27144
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği	9/9/2011	28049
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği	18/1/2013	28532

Şikâyetçi özetle, Türk Dili Dersinden muaf tutulma isteğinin kabul edilerek 28/7/2013 tarihinde gerçekleştirilecek olan tek ders sınavına katılımının sağlanmasını talep etmektedir.

B. Şikâyet Konusu Olaylar

4) Dosyadaki bilgi ve belgelerin özeti aşağıda yer almaktadır:

- 24/6/2013 tarihli Şikâyet Başvuru Belgesi,
- Açıköğretim Fakültesi Dekanlığına elektronik ortamda yapılan başvuru ve cevapları içeren belgeler,

BAŞVURU TARİHİ	BAŞVURU YAPILAN BİRİM	CEVAP TARİHİ	CEVAP VEREN BİRİM
24/6/2013	AÖF Merkez Büro Yöneticiliği	24/6/2013	AÖF Öğrenci Bilgilendirme Merkezi
24/6/2013	AÖF Öğrenci Bilgilendirme Merkezi	24/6/2013	AÖF Öğrenci Bilgilendirme Merkezi
25/6/2013	Bilgi Edinme Başvurusu	26/6/2013	AÖF Öğrenci Bilgilendirme Merkezi

- Eskişehir 2 nci İdare Mahkemesinin 31/12/2012 tarihli ve E.2011/1322 ve K. 2012/991 sayılı kararın içeriği,

- d) Anadolu Üniversitesi Rektörlüğüne yazılan 10/7/2013 tarihli ve 2676 sayılı bilgi ve belge isteme yazısı ile 24/7/2013 tarihli ve sayılı bilgi ve belge isteme yazısı,
- e) 16/7/2013 tarihinde Kurumumuza ulaşan Anadolu Üniversitesi Rektörlüğünün 11/7/2013 tarihli ve sayılı cevabi yazısı ile 6/8/2013 tarihinde Kurumumuza ulaşan 31/7/2013 tarihli ve sayılı cevabi yazısı,
- f) 18/7/2013 tarihinde gönderilen Transkript Belgesi.

5) Şikâyet başvuru dilekçesindeki olaylar özetle şöyledir:

- a) Şikâyetçi, 2009 yılında Açıköğretim Fakültesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans programını tamamlamıştır.
- b) 2009-2010 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümüne kayıt yaptırmıştır. Hâlihazırda 4 üncü sınıfta öğrenim görmeye devam etmektedir (bkz.14. pr.).
- c) Şikâyetçiye, Açıköğretim Fakültesinde kredili sisteme geçilmeden önce Kamu Yönetimi bölümünün ilk 3 yılında (2009-2011) 21/3/1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde* değişiklik yapan ve 17/2/2009 tarihli ve 27144 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik* hükümlerine istinaden, “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi”, “Temel Bilgi Teknolojileri” ve “İngilizce” derslerini transfer edebilme imkanı tanınmıştır.
- d) 18/1/2013 tarih ve 28532 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin* 17 inci maddesi;
 - 9/9/2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğini,*
 - 21/3/1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemine göre öğretim yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğini,*yürürlükten kaldırmıştır.
- e) Anadolu Üniversitesi 2013 yılı Haziran ayı içerisinde, Açıköğretim sistemine göre öğretim yapan fakültelele kayıtlı öğrenciler için tek ders sınavı duyurusunu www.anadolu.edu.tr internet sitesinde yayımlayarak kamuoyu ile paylaşmıştır.
- f) Şikâyetçi, 24/6/2013 tarihinde Eskişehir 2 nci İdare Mahkemesinin E.2011/1322 ve K. 2012/991 sayılı kararını emsal göstererek Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanlığı Merkez Büro Yöneticiliğinden “Türk Dili” dersinden muaf tutulması talebinde bulunmuştur.

- g) Şikâyetçinin talebi, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Öğrenci Bilgilendirme Merkezi tarafından 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin* 13 üncü maddesine istinaden 24/6/2013 ve 26/6/2013 tarihlerinde reddedilmiştir.
- h) Red kararı üzerine şikâyetçi, Açıköğretim Fakültesine kayıt yaptırdığı dönemde uygulamada olan, 21/3/1994 tarihli *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin değişik 17 inci maddesi* hükmü gereğince Türk Dili dersinden muaf tutulması gerektiğini belirterek, **Türk Dili dersinden muaf tutulma talebinin reddine ilişkin idari işlemin iptal edilmesi ve 28/7/2013 tarihinde gerçekleştirilecek olan tek ders sınavına katılımının sağlanması** talebiyle Kamu Denetçiliği Kurumuna 24/6/2013 tarihinde başvurmuştur.

III-ŞİKÂYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

6) Şikâyet Konusuna ilişkin mevzuat hükümleri aşağıda sıralanmıştır:

- a) Anayasa'nın; 2 nci maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.", 5 inci maddesinde, Devletin temel amaç ve görevleri, "...kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.", hükümleri yer almaktadır.
- b) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun "Senato" başlıklı 14 üncü maddesinin b fıkrasının (3) numaralı bendinde; "*Rektörün onayından sonra Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak*" Senatonun görevleri arasında sayılmıştır.
- c) 21/3/1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin" ¹ "Muafiyet" başlıklı 17 inci maddesi;

"a) Açıköğretim sistemine göre öğretim yapan fakültelerin öğrencileri, kaydedildikleri ve buldukları sınıf, bölüm ve programda okutulan derslerin tümünü almak zorundadırlar. Öğrencilere, yükseköğretim kurumlarında (açıköğretim sistemine göre öğretim yapan fakülteler dahil) daha önce okudukları ve başardıkları dersler dolayısıyla hiçbir şekilde muafiyet tanınmaz.

b) Açıköğretim sistemine göre öğretim yapan fakültelerin öğrencisi iken, yeniden Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına girerek, kayıtlı olduğu bölüm ve programdan, başka bir bölüm ve programa yerleştirilenler, önceki kaydını sildirmek koşuluyla, yerleştirildikleri bölüm ve programın 1 inci sınıfına kayıt yaptırabilirler. Bu öğrencilere fakültelerde daha önce okudukları ve başardıkları dersler dolayısıyla hiçbir şekilde muafiyet tanınmaz."

¹ 18/3/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ile kaldırılmıştır.

- d) 17/2/2009 tarihli ve 27144 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 21/3/1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde değişiklik yapan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesi;

“Açıköğretim sistemine göre öğretim yapan fakültelerin öğrencileri, kaydedildikleri ve buldukları sınıf, bölüm ve programda okutulan derslerin tümünü almak zorundadır. **Ancak, öğrencilerin Anadolu Üniversitesinden daha önce alıp da başarmış oldukları Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil ve Temel Bilgi Teknolojisi dersleri transfer edilebilir.** Diğer yükseköğretim kurumlarından ders transferi yapılmaz.

Dikey geçiş yapan öğrenciler, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ile Türk Dili derslerini ön lisans programlarından almış olduklarından lisans programındaki bu derslerden sorumlu tutulmaz.”,

- e) 9/9/2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin² “Ders transferi” başlıklı 14 üncü maddesi;

“Merkezi açıköğretim ve uzaktan eğitim sistemine göre öğretim yapan fakültelerin öğrencileri, kaydedildikleri ve buldukları dönem, bölüm ve programda okutulan derslerin tümünü almak zorundadır. Öğrenciler, Yükseköğretim Kurumlarından (merkezi açıköğretim ve uzaktan eğitim sistemi ile öğretim yapan fakülteler dâhil) daha önce aldıkları ve başardıkları dersler için **ders transferi talebinde bulunamaz**”.,

- f) 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin “Ders transferi” başlıklı 13 üncü maddesi;

“Merkezi açıköğretim ve uzaktan eğitim sistemine göre öğretim yapan fakültelerin öğrencileri, kaydedildikleri ve buldukları dönem, bölüm ve programda okutulan derslerin tümünü almak zorundadır. Öğrenciler, merkezi açıköğretim ve uzaktan eğitim sistemi ile öğretim yapan fakülteler dâhil yükseköğretim kurumlarından daha önce aldıkları ve başardıkları dersler için **ders transferi talebinde bulunamaz**.”,

hükümlerini içermektedir.

IV-ŞİKÂYET KONUSUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

7) Şikâyet konusuna ilişkin olarak yargı organları tarafından verilen emsal yargı kararları aşağıda yer almakta olup bu kararlar,

- a) Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin 31/12/2012 tarihli ve E.2011/1322 ve K. 2012/991 sayılı dava dosyasında, **eski yönetmelik hükümlerine istinaden Açıköğretim Fakültesine kayıt yaptıran davacının** devam eden öğrencilik statüsü nedeniyle, yeni yönetmeliğin sınav hakkı, yıllık ders, sınav sistemine tabi olma, ders

² 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ile kaldırılmıştır.

sayısı gibi hususlarda kazanılmış haklarını ihlal etmeyen hükümlerine tabi olmasında hukuka aykırı bir durum bulunmadığına, **kazanılmış haklarını ihlal ettiği anlaşılan muafiyete ilişkin hükümlerinin uygulanmasında ise hukuka uyarlılık bulunmadığına**, davacının muafiyet konusunda yeni yönetmeliğe tabi tutulmasına ilişkin kısmının iptaline karar verilmiştir.

- b) Danıştay 8. Dairesinin 15/9/1998 tarihli ve E.1998/2461 ve K.1998/2571 sayılı kararı**, önceki yönetmelik zamanında fakülteye kaydını yaptırmış olan öğrenciler için eski yönetmelik kazanılmış hak oluşturduğundan yeni yönetmelik hükümlerince tesis edilen işlemin hukuka aykırı olduğu ve uygulanamayacağı,
- c) Danıştay 10. Dairesinin 9/6/1999 tarihli ve E.1996/10150 ve K.1999/3101 sayılı kararı**, önceki Yönetmelikte öngörülen hakların kaldırılmasının henüz hakkında işlem tesis edilmeyen ilgililerin kazanılmış haklarını zedelediğinden söz edilemeyeceği,
- d) Danıştay 8. Dairesinin 4/5/2005 tarihli ve E.2004/5084 ve K.2005/2119 sayılı kararı**, üniversite öğrencisinin olay tarihindeki yönetmelik hükümleri gereğince üst sınıfa kayıt yaptırma hakkı kazandığı, sonradan gerçekleşen yönetmelik değişikliğinde yer alan aleyhe hükümlerin davacı öğrenci için uygulanamayacağı,
- e) Danıştay 10. Dairesinin 9/5/2008 tarihli ve E.2007/8873 sayılı kararında**, bir hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması durumunda kişilerin kazanılmış hakları bulunacağı,
- f) Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 23/10/2008 tarihli ve E.2005/1988 ve K.2008/1826 sayılı kararında**, eğitim ve öğretimin kalitesini artırmak amacıyla yönetmelikte yapılan değişikliklere davacıların devam eden öğrencilik statüleri nedeniyle tabi olacağı ve kazanılmış haktan söz edilemeyeceği, ancak düzenleyici işlemlerin kişilere uygulanması suretiyle bireyselleşmesi halinde kazanılmış hak yaratacaklarına,

şeklinde hüküm vermiştir.

V-İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A. Şikâyetçinin İddiaları

8) Şikâyetçi,

- a) Anadolu Üniversitesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans programında**, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil ve Temel Bilgi Teknolojisi derslerini başarıyla tamamladığını,
- b) 2009-2010 öğretim yılında**, 9/9/2011 tarihinden önce Açıköğretim Fakültesi (AÖF) Kamu Yönetimi Bölümüne kayıt yaptırdığını ve hâlihazırda 4 üncü sınıfta öğrenim görmekte olduğunu,
- c) 2012-2013 öğretim yılında Türk Dili dersinden muaf tutulması talebinin 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin* 13/1 inci maddesine istinaden reddedildiğini,**

- d) Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin 31/12/2012 tarihli ve E.2011/1322 ve K. 2012/ sayılı karar uyarınca, eski yönetmelik hükümlerine istinaden Açıköğretim Fakültesine kayıt yaptıran öğrencinin kazanılmış haklarını ihlal ettiği anlaşılan muafiyete ilişkin hükümlerinin uygulanmasında hukuka uyarlılık bulunmadığına, davacının muafiyet konusunda yeni yönetmeliğe tabi tutulmasına ilişkin kısmının iptaline karar verildiğini,
- e) Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanlığı Merkez Büro Yöneticiliğinin 24/6/2013 ve 26/6/2013 tarihli Türk Dili Dersinden muaf tutulma isteğinin reddine ilişkin idari işlemi iptal etmesi ve 28/7/2013 tarihinde gerçekleştirilecek olan tek ders sınavına katılımının sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

B. İlgili İdarenin Bilgi ve Belgeleri

9) Anadolu Üniversitesi Rektörlüğünün şikayet başvurusuna ilişkin bilgi ve belgeleri aşağıda sunulmuştur:

- a) Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nün 11/7/2013 tarih ve 471 sayılı yazısında;
- 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine* tabi olduğunu, söz konusu yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ders transferine ilişkin olduğu ve ilgili maddenin ders transferine izin vermediği,
 - Öğrencilerin kaydedildikleri ve buldukları dönem, bölüm ve programda okutulan derslerin tümünü almak zorunda oldukları, şikayetçinin talebinin kabulünün yürürlükteki mevzuata aykırılık teşkil edeceği belirtilerek, yapılacak herhangi bir işlem olmadığı izah ve ifade edilmiştir.
- b) Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nün 31/7/2013 tarih ve 514 sayılı yazısında;
- İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünün 2011-2012 öğretim yılı ve öncesinde yıllık sistemde öğretim yaptığından Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine tabi olduğunu,
 - Şikâyetçi 'ın 2011-2012 öğretim yılı ve öncesinde İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde okurken Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17 nci maddesi gereğince daha önce Açıköğretim Fakültesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans Programında aldığı ve başardığı Yabancı Dil, Temel Bilgi Teknolojileri ve Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi derslerini transfer ettiği (bkz.17. pr.),
 - 18/1/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 2012-2013 öğretim yılı başından geçerli olmak üzere yürürlüğe yayımlandığı tarihte giren Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin "Ders transferi" başlıklı 13 üncü maddesi muafiyet öngörmediğinden ve programda kayıtlı öğrencilere programda öngörülen bütün dersleri alma zorunluluğu getirdiğinden şikayetçinin daha önce Açıköğretim Fakültesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans programından aldığı ve başardığı Türk Dili dersinin İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünde alması gereken Türk Dili dersi yerine transfer edilmesinin ve şikayetçinin bu dersten muaf tutulmasının mümkün olmadığı,

- Şikayetçinin konuya ilişkin olarak 24/6/2013 tarihinde kendilerine müracaatta bulunduğu, 26/6/2013 tarihinde ise kendilerine cevap verildiği izah ve ifade edilmiştir.

VI-HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Hukuka Uygunluk Yönünden

10) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun “Senato” başlıklı 14 üncü maddesinin b fıkrasının (3) numaralı bendinde; “Rektörün onayından sonra Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak” Senatonun görevleri arasında sayılmıştır.

11) 21/3/1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17 inci maddesinde değişiklik yapan, **17/2/2009** tarihli ve 27144 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesi ile **öğrencilerin Anadolu Üniversitesinden daha önce alıp da başarmış oldukları Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil ve Temel Bilgi Teknolojisi derslerinin transfer edilebileceği belirtilmiştir.**

Ancak 9/9/2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği “Ders Transferi” başlıklı 14 üncü maddesi ile öğrencilerin Yükseköğretim Kurumlarından daha önce aldıkları ve başardıkları dersler için ders transferi talebinde bulunamayacakları ifade edilerek transfer hakkının ortadan kaldırıldığı anlaşılmıştır.

Son olarak, 18 Ocak 2013 tarih ve 28532 sayılı Resmî Gazete yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği Ders Transferi” başlıklı 13 üncü maddesinde de yine öğrencilerin daha önce aldıkları ve başardıkları dersler için **ders transferi talebinde bulunamayacakları** belirtilmiştir.

12) Şikayetçi ’ın ikinci üniversite kapsamında İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümüne kayıt yaptırdığı ve halen öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. Şikayetçinin

geçmişte Anadolu Üniversitesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans programında öğrenim görüp mezun olduğu ve bu öğrenim esnasında Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Temel Bilgi Teknolojileri ve Yabancı Dil derslerini başarıyla verdiği tespit edilmiştir

13) Şikâyetçi ’ın 2011-2012 öğretim yılı ve öncesinde İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde okurken Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17 nci maddesi gereğince daha önce Açıköğretim Fakültesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans Programında aldığı ve başardığı **Türk Dili hariç, Yabancı Dil, Temel Bilgi Teknolojileri ve Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi derslerini** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17 inci maddesinde değişiklik yapan, 17/2/2009 tarihli ve 27144 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik doğrultusunda **transfer ettiği** anlaşılmıştır.

14) 9/9/2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ile 18 Ocak 2013 tarih ve 28532 sayılı Resmî Gazete yayımlanan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme

Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde; dönemlik ders ve sınav sisteminin öngörüldüğü, daha önce alınıp başarıyla verilen derslerden muaf olma imkanının tümüyle kaldırıldığı ve **9/9/2011 tarihinden önce üniversiteye kaydını yaptıran öğrenciler açısından herhangi bir geçiş hükmüne yer verilmeden** tüm öğrencilere uygulandığı görülmektedir. Dolayısıyla şikâyetçiye de, ikinci üniversiteye kayıt esnasında yürürlükteki yönetmelik hükmü gereğince tanınan ders transferi hakkının, ilgili yönetmeliğin kaldırılması veya değiştirilmesi ile ortadan kaldırıldığı yani bu hakkın korunmadığı görülmektedir (bkz. 5/b).

Bu durum, Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel unsurları arasında yer alan, yasa ve idari işlemlerin kural olarak geriye yürümezliği ilkesi ile bu ilkelerle doğrudan bağlantılı olan kazanılmış haklara saygı ilkesine aykırı olduğu, sonradan yapılacak işlemlerle önceden yaratılmış hukuki durumların kişilerin aleyhine değiştirilmesinin hukuk devletinde beklenen güven ve idari istikrar ilkelerini zedelediğini göstermektedir.

Ayrıca ilgili İdarenin değişen koşulları dikkate alarak daha önceki genel düzenleyici işlemler ile yaratmış olduğu objektif hukuki durumları, ileriye yönelik olarak yürürlükten kaldırma yetkisini kullanırken kazanılmış haklara saygı ilkesini göz önünde bulundurmadığı, dolayısıyla yapıldığı anda yürürlükte olan düzenleyici işleme uygun olarak tesis edilen bir işlemde doğan hakkın, bu düzenleyici işlemin daha sonra değiştirilmesi veya kaldırılması ile bu hakkın geçmişe ilişkin boyutunun korunmadığı tespit edilmiştir.

15) Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 23/10/2008 tarihli ve E.2005/1988 ve K.2008/1826 sayılı kararında “Davada kazanılmış hakların ihlali ile ilgili bir uyuşmazlığın söz konusu olmadığı, Fakülte 1. sınıfta tabi olunan Yönetmeliğin öğrenim tamamlanincaya kadar değiştirilemeyeceğinden bahsetmenin hukuken olanaklı olmadığı, bu itibarla, Yönetmeliğin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık görülmediği”ne hükmetmekle birlikte, İDDK bu gerekçesinde, “düzenleyici işlemlerin kişilere uygulanması suretiyle bireyselleşmesi halinde kazanılmış hak yaratacakları” na da değinilmiştir. Nitekim, şikâyetçinin Açıköğretim Fakültesine kayıt yaptırdığı dönemde uygulamada olan, 21/3/1994 tarihli Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin değişik 17 inci maddesi hükmü gereğince, daha önce Anadolu Üniversitesi Laborant ve Veteriner Sağlık Önlisans programında başarıyla tamamladığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil ve Temel Bilgi Teknolojisi derslerinden muaf tutulduğu, İdarenin bu dersleri farklı dönemlerde okuttuğu, dolayısıyla burada düzenleyici işlemin bireyselleştiği, kazanılmış hakkın doğduğu ve korunması gerektiği bu karardan da anlaşılmaktadır.

16) Yukarıda açıklanan gerekçelerle; ders transferi ile bazı derslerden muaf olma hakkına ilişkin yeni düzenlemede bir hüküm bulunmadığı, ancak yeni düzenlemeden önce şikâyetçi yararına var olan bu hakkın kişilerin iradesi dışında elinden alınamayacağı, dolayısıyla şikâyetçinin ikinci üniversite öğrenimine başladığı dönemde yürürlükte bulunan ve lehlerine olan yönetmelik hükümlerinin uygulanması ve kişiye Türk Dili dersinden muafiyet hakkı tanınmamasının hukuka uygun olmadığı kanaatine varılmıştır.

B. Hakkaniyete Uygunluk Yönünden

17) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve ilgili yönetmeliklerin verdiği yetkiye dayanılarak üniversitenin eğitim, öğretim ve sınav sisteminde, eğitimin kalitesini ve verimini artırmak amacıyla her zaman düzenleme yapabileceği, bu düzenlemenin uygulanmasına engel bir durum yoksa hemen uygulamaya geçilebileceği tabiidir.

Hukukun genel ilkelerinden olan, *hukuki güven* ve *idari istikrar ilkeleri* ile yasa ve idari işlemlerin kural olarak *geriye yürümezliği ilkesi* ve bu ilkelerle doğrudan bağlantılı olan *kazanılmış haklara saygı ilkesi* hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hukuk devletinin önemli gereklerinden biri de, bireylerin öngörülebilir bir hukuk ortamında yaşamalarının, yani hukuksal güvenliğin sağlanmasıdır. İdari istikrar ilkesi bu anlamda, hukuk güvenliğin sağlanmasında önemli ilkelerden biridir. İdari istikrar, en genel anlamda, **idarenin yarattığı ve bir süredir devam eden öznel hukuki durumların devamlılığını**, idarenin bu tür durumları keyfi biçimde değiştirememesini ifade eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında da sıklıkla kullandığı **“haklı (meşru) beklenti”** kavramı Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarında, “idarenin ister bir taahhüt, isterse uzun süren bir uygulamasına güvenerek olsun, bireylerin bir çıkarları ya da lehlerine olan bir sonuca ulaşabileceklerini ya da edinebileceklerini ümit etmelerini ifade eder. Yeni düzenlemenin hukuki istikrarı bozmaması, hakların kullanılmasını zorlaştırmayacak ya da doğmuş olan haklarının hiçe sayılması anlamına gelecek şekilde tasarlanmaması gerekmektedir.”³ şeklinde tanımlanmaktadır. Kazanılmış hak, geçmişte oluşmuş belli hukuki durumların hem geçmiş, hem geleceği kapsar biçimde korunabilmesini ifade ederken, haklı beklenti, kişilerin geleceğe yönelik beklentileri bakımından geçerli olur. Bu bağlamda, kazanılmış haklar, bireysel bir işlem vasıtasıyla doğmuş ve tamamlanmış bir hak niteliğinde olmalarına rağmen, haklı beklentiler henüz bir idari işleme konu olmamış, olası bir hakkı korurlar.

Şikâyetçi, 21.03.1994 tarihli ve 21881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*’nin yürürlükte olduğu dönemde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Temel Bilgi Teknolojileri ve İngilizce derslerinden muaf tutulmuştur (bkz. pr. 8/a, pr. 13)

Şikâyetçi, **idari istikrar, hukuki güven, ve haklı (meşru) beklenti** gereğince okula kaydolduğu dönemdeki yönetmelik hükümlerine istinaden Türk Dili dersinden gelecek öğretim yılında muaf tutulacağı **beklentisi** içerisindeydi.

Öte yandan, Yükseköğretim Kurulunca çıkarılan önlisans, lisans ve lisansüstüne ilişkin eğitim ve öğretim yönetmelikleri ve diğer üniversitelerin yönetmelikleri incelendiğinde, yönetmeliklere geçiş hükümleri konulmasına dikkat edildiği gözlenmiştir.

Sonuç olarak şikâyetçinin, Açıköğretim Fakültesine kayıt olduğu tarihte var olan düzenleyici işlemde, ders muafiyeti hakkında yararlandırıcı nitelikte bir hüküm bulunduğu; söz konusu derslerin transferinin dönemi geldikçe yapıldığı; dolayısıyla ders transferi ile ilgili hükmün sonuçlarının doğmasının bir süreci gerektirdiği ve bu noktada şikâyetçinin, bu düzenleyici işlemin kendisine yönelik etkilerinden yararlanma hakkının korunması gerektiği düşünülmektedir. İdarenin yaptığı işlemlerle veya istikrar kazanmış uygulamalarıyla ilgilileri haklı beklenti içine sokması halinde, bu durumun hukuki istikrar ve güvenlik ilkesinin bir sonucu olarak koruması gerektiğinden üniversitenin son düzenlediği yönetmeliklerle muafiyet hakkını tamamen kaldırmasının ve herhangi bir geçiş hükmüne yer vermemesinin hakkaniyet ilkesine ve iyi yönetim ilkesine de aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

³ Bkz, Anayasa Mahkemesinin 30.03.2011 tarihli ve E. 2008/72 ve K.2011/59 sayılı kararı, 30.03.2011 tarihli ve E. 2008/56 K.2011/58 sayılı kararı, 31.10.2008 tarihli E. 2008/34 ve K.2011/153 sayılı kararı, Danıştay 5. Dairesinin 14.03.2006 tarihli ve E. 2003/3647 ve K.2006/1140 sayılı kararı, Danıştay 10. Dairesinin 14.03.2006 tarihli ve E. 2007/5427 ve K.2011/2289 sayılı kararı

VII. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

18) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

19) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Eskişehir İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN KABULÜ** ile,

- 1) Şikayetçinin Türk Dili dersinden muaf tutulma talebinin reddine ilişkin idari işlemin geri alınarak Türk Dili dersinden muaf tutulması ve 28/7/2013 tarihinde gerçekleştirilen tek ders sınavına katılmayan şikayetçiye yönelik eş değerli yeni bir işlem tesis edilmesi,
- 2) Şikayetçi ile benzer durumda olan öğrencilerin ders transferlerinin sağlanabilmesi için 18/01/2013 tarihli ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Anadolu Üniversitesi Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"ne geçiş hükmü eklenmesi ve bu konudaki mağduriyetlerin giderilmesi,

hususlarında **ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜ'NE TAVSİYEDE BULUNULMASINA**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz (30) gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna;

Bu kararın gereği için Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'ne ve şikayetçiye tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M. Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi